

DZIENNIK SUWAŃSKI

Redakcja i Administracja: ul. Kościuszki 81 == SUWAŃKI ==

TELEFON Nr. 68
RACHUNEK CZEKOWY: P. K. O. № 63677.

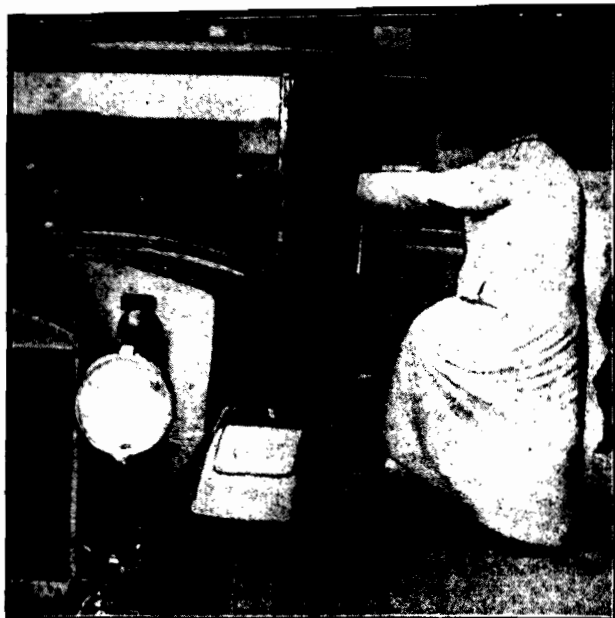
Pomyślny dzień dla Polski na forum genewskim

Anglia i Francja w obronie naszych praw

GENEWA, 15.9. — Tel. wł. — Wczorajszy dzień wypadł dla Polski korzystnie. Komisja prawnicza uchwaliła wnioski francuski, by przy wyborze na miesiąc nie stała nie brać wcale w rachubę białych kartek t. j. głosów wstrzymujących się od głosowania.

Uchwała komisji poprawia w znacznej mierze szanse Polski, ułatwiając jej uzyskanie wymaganych dwóch trzecich głosów. Za wnioskiem padło 19 głosów — przeciw 16, wśród tych ostatnich były głosy delegatów niemieckiego, litewskiego, włoskiego i skandynawskich.

Auto w darze dla Ojca św.

Ojciec święty otrzymał w darze od pewnego obywatela włoskiego miasta Medjo lenu samochód, którego właśnie używa przy pierwszej próbie przejazdu.

GROŹBA WYSTĄPIENIA POLSKI Na wypadek niewybrania do Rady

PARYŻ, 15.9. „Echo de Paris” podnosi, że losy polskiego Rządu są również ściśle związane z wynikiem głosowań w Genewie.

W wypadku negatywnym Polska tak samo, jak Hiszpania i Brazylia, wycofa się z Ligi Narodów.

TRUDNOŚCI

między Briandem i Stresemannem

GENEWA, 15.9. W rozmowach, które wczoraj Briand prowadził ze Stresemannem, wyszły najaw trudności, wynikające z zadań niemieckich. Stresemann przyjechał z gotowym planem t. zw. ulg dla Niemiec, czyli zmian w Nadrenji i żądał przyjęcia ich en bloc.

Briand odrzucił te postulaty. Gdy Stresemanna zapytano po konferencji, jakie zajmie wobec tego stanowisko, udął, że o niczem nie wie i złożył winę na tłumacza, który pośredniczył w rozmowach pomiędzy nim a Briandem.

Odpowiedź marszałka Rataja na list otwarty b. premiera Grabskiego

Zarzuty stawiane posłom muszą być i będą wyjaśnione

WARSZAWA, 15.9. Posłowie, którym p. Wł. Grabski zarzucił prywatne i osobiste motywy w walce przeciw kontraktowi dzierżawy monopolu zapalczanego, postanowili, jak słychać, domagać się sądu marszałkowskiego nad sobą, celem wyświetlenia postawionych im zarzutów. Marszałek Sejmu Rataj, na którego ręce wystosował p. Wł. Grabski list otwarty, złożył wczoraj przedstawicielom prasy następujące oświadczenie: „W ciągu dnia zwracali się do mnie przedstawiciele prasy, abym złożył oświadczenie w związku z listem otwartym b. premiera Grabskiego do mnie. Oświadczenie, które teraz składam jest

W każdym razie sprawa musi być i będzie wyjaśniona. Dziś już mogę dać wyjaśnienie ze swej strony odnośnie do powołania się na moje świadectwo.

Tak w prywatnym moim mieszkaniu, jak i w moim urzędowym gabinecie stykali się i stykają bardzo często członkowie rządu z parlamentarzystami. Było i jest moim obowiązkiem kontakt ten umożliwiać. Umożliwiłem to i ułatwiałem także p. Grabskiemu, ile razy tego pragnął. Nigdy jednak

nie ułatwiałem przetargów, t. zw. koncesji i nie patronowałem geszefem politycznym, czy to natury personalnej, czy jakiegokolwiek bądź innej. Wie o tem p. Grabski może lepiej, niż ktokolwiek inny. W szczególności: czy p. Witos w rozmowie z p. Grabskim robił jakąś aluzję w sprawie stanowiska dla p. Byrki — na to pytanie nie mogę dać ani twierdzącej, ani przeczącej odpowiedzi.

Będzie mógł na nie dać odpowiedź p. Witos. Rozmowa mogła się odbyć u mnie — jak to twierdzi p. Grabski — lecz bez mego udziału i mojej kontroli.

narazie tylko pierwiastkowo. Ze względu na to, że zarzuty przytoczone w liście p. Grabskiego dotyczą członków komisji, wybranych przez Sejm dla zbadania monopolu — będzie musiał ta sprawą zająć się Sejm. Na pierwszym posiedzeniu Sejmu złożył oświadczenie w tej sprawie. Będzie ono dla Sejmu punktem zaczepienia dla zajęcia stanowiska.

12 miesięcy czynnego bilansu handlowego I STAŁY WZROST EKSPORTU stawia pieniądź, dobrobyt i przyszłość Polski na granitowych podstawach

WARSZAWA, 15.9.

Bilans handlowy Polski w miesiącu ubiegłym wykazuje w dalszym ciągu nadwyżkę wywozu nad przywozem i wzrost eksportu.

Według obliczeń urzędu statystycznego, w sierpniu wywieźliśmy towarów za 225.702.000 złotych, kiedy w lipcu za 221.552.000. Wzrost eksportu w stosunku do lipca wypadnie jaszkrawiej, jeśli obliczymy wartość towarów w złotych zł. W lipcu wywieźliśmy za 120.978.000 złotych zł., w sierpniu za 128.843.000, wzrost wyniósł więc 6,5 proc.

Z ważniejszych pozycji eksportowych wymienić należy przede wszystkim węgiel, którego w

sierpniu wywieźliśmy 2.177.910 ton, czyli o 186.310 ton więcej, aniżeli w lipcu. Poza to ruszył się wywóz towarów włókienniczych, wełnianych i bawełnianych, oraz wyrobów przemysłu metalowego.

W innych gałęziach przemysłu niema większych zmian.

Podkreślić należy, że sierpień jest dwunastym miesiącem z kolei, który daje Polsce bilans handlowy czynny.

Jest to najpewniejsza podstawa stabilizacji naszego życia gospodarczego i odpowiedź na plotki ludzi nieodpowiedzialnych, głoszących po latach i bez odpowiedzialności osobistej, że stabilizacja jest obliczona na krótkie miesiące.

PORUCZNIK ORLIŃSKI przeleciał morze Japońskie wśród ciągłych burz i huraganów Brawurowy lotnik splanował na Korei

OSAKA, 13.9. Natychmiast po przejściu tajfunu, nie zważając na t. zw. „wtórne wiatry”, pozostałość zaburzeń atmosferycznych, powstających pod wpływem huraganu, por. Orliński wyleciał dziś rano z tutejszego lotniska.

Biorąc kurs na Mukden, który miał być końcem etapu, por. Orliński przeleciał szczęśliwie nad morzem Japońskim, mając

wciąż wiatr niepomysłny.

Nad Koreą por. Orliński spotkał nową burzę, z którą walczył przez kilka godzin.

Ponieważ okazało się niemożliwością przelecieć siarę huraganu, por. Orliński zdecydował się przerwać lot i splanował szczęśliwie bez uszczerbku aparatu w miejscowości Heiko, na północny-wschód od stolicy Korei, Seulu.

Kongres masonów Łoże powinny dążyć DO ZBLIŻENIA MIĘDZYNARODOWEGO i usuwania konfliktów ekonomicznych

BIAŁOGRÓD, 15.9. Wczoraj zakończył tu obrady międzynarodowy kongres łóż masonskich.

W kongresie wzięli udział także przedstawiciele łóż Polski. Przyjęto następującą rezolucję: „Osiemnaście łóż masonskich z poszczególnych krajów daje wyraz życzeniu, aby idee wolności i demokracji stały się podstawą stosunków między narodami, oddając niezależności i jednako pragnąc uniknąć ponowienia się katastrof, będących hańbą świata cywilizowanego.

Łoże masonskie, przeniknięte duchem pokoju, winny propagować usiłowania, zmierzające do regulowania konfliktów w drodze arbitrażu. Zebranie wyraża jaknajlepsze

zyczenia wystłkom Ligł Narodów, zmierzającym do utrwalenia pokoju.

Jednakże niebezpieczeństwo konfliktów zdaje się istnieć w szczególności na terenie ekonomicznym. Rozwiązania tych konfliktów należy szukać na drodze pokojowej. Kongres wyraża opinie, iż z inicjatywy poszczególnych łóż masonskich, powinny być powoływane do życia komitety, które miałyby za zadanie szukanie środków rozwiązywania w drodze pokojowej konfliktów ekonomicznych. Kongres wyraża wreszcie radość, iż dzięki swym pracom może się przyczynić do dzieła zbliżenia międzynarodowego.

Nowe łazienki w Krynicy

otwarte w dniu 14 b. m.

Krwawe starcie w Trieście 12-tu faszystów zabitych w gwałtownej walce z policją

RZYM, 15.9. W Trieście przyszło do gwałtownego starcia między zwolennikami b. generalnego sekretarza organizacji faszystowskiej, Farinacci'ego, a policją.

W starciu 12-tu faszystów i zwolenników zabito, kilku zaś ciężko raniono.

W mieście ogłoszono stan wyjątkowy.

Abd-el-Krim w drodze na wygnanie

Zwyciężony wódz marokański z dziećmi swymi na statku francuskim, który odwiezie na Madagaskar.

Straszna katastrofa kolejowa 26 osób zabitych, 50 rannych

SYDNEY (Australja), 15.9. — W pobliżu Murulla zdarzyła się katastrofa kolejowa, w rezultacie której 26 osób zostało zabitych, a około 50 odniosło rany. Od pociągu towarowego oderwały się 4 wagony, cofnęły się wstecz po pochyłości i padły z szybkością 100 km. na godzinę, zderzyły się z pociągiem kurjerskim, idącym z szybkością 65 km. na godzinę.

Lokomotywa, oraz pierwszy

wagon pociągu kurjerskiego wyszły niemal bez szwanku, natomiast tylny wagon, wypełniony przez pasażerów, został całkowicie zmiądzony.

W poszukiwaniu króla

gen. Raszewski pojechał do Lwowa

LWÓW, 15. 9. Z okazji pobytu we Lwowie gen. Raszewskiego, odbyło się wczoraj zebranie sympatyków monarchistycznego ruchu, na którym omawiano sprawy organizacyjne i programowe.

GIĘŁDA

WARSZAWA, 15.9.

Na prywatnym rynku walutowym w związku z poprawą sytuacji w dziedzinie akcji, nastąpiło pewne polepszenie. Dolar, który w obrotach prywatnych doszedł wczoraj do 9.02, obniżył się do 9 zł. i na tym poziomie pozostaje nadal. Bank Polski kursu dolara nie zmienił.

Na prywatnym rynku akcyjnym zmiana na lepsze. Kursy po prawiają się, gdyż zaofiarowanie zmalało w związku z pogłoskami o rewizjach w pewnych bankach, stąd większe zainteresowanie dla akcji i mniejsze dla walut.

ZURYCH, 15.9. Zamknięcie. Warszawa 58.00, Paryż 14.77.5, Londyn 25.11.5, Nowy Jork 5.17.25, Belgja 14.20, Włochy 18.65, Holandia 20.40, Berlin 123.15, Wiedeń 73.10, Sztokholm 138 i siedem ósmych, Praga 15.32.5, Budapeszt 72.50.

PRYWATNE NOTOWANIA

Metale
Rubel złoty 4.97, Dolar złoty 9.00, Funt ang. złoty 43.80, Dolar srebrny 8.52, Rubel srebrny 3.04, Srebrny błon rosyjski 1.42.

Dewizy
Berlin 2.14, Belgja (za 100) 24.75, Holandia (za 100) 361.80, Londyn (za 1) 43.83, Paryż (za 100) 25.75, Praga (za 100) 26.75, Szwajcaria (za 100) 174.75, Wiedeń (za 100) 127.30, Włochy (za 100) 32.40, Czerwoniec 40.50.

Akcje
B. Polski 89.25, B. Dyskontowy 8.75, B. Handlowy 4.00, B. Zachodni 2.10, B. Zw. Sp. Zar. 7.25, Kijewski 0.22, Puls 5.30, Zgierz 1.15, Elektryczność 48.00, Siła i Światło 26.00, Chodorów 101.00, Czersk 0.50, Czestocice 1.55, Warsza Cukier 3.50, Firley 0.69, Łazy 0.18, Wysoka 2.70, Nobel 3.10, Cegielski 20.50, Fitzer 2.60, Lipop 1.05, Modrzew 4.55, Norblin 1.30, Ostrowieckie 7.60, Parowoz 0.45, Rudzki 1.40, Starachowice 2.38, Ursus 1.75, Zawlecie 23.00, Zyrardów 14.50, Borkowski 1.65, Jabłkowski 0.17, Wegiel 77.00.

DZIS W RADIO

WARSZAWA. (Długość fali 400 mtr.).
Godz. 15.00 — Komunikat gospodarczy. Godz. 17.00 — Odczyt z dzieła „Rolnictwo”. Godz. 17.30 — Jazz-band. Godz. 18.30 — Odczyt p. t. „Lotnictwo sprzymierzeńcem wojny czy pokoju?”. wygłosi p. W. Żukowski. Godz. 19.00 — Odczyt p. t. „Spis ludności”, wygł. p. J. Suski. Godz. 19.25 — Komunikat rolniczy. Godz. 19.40 — „Rozmaitości”. G. 20.30 — Koncert kameralny.
Wieczór muzyki Skandynawskiej, w wyk. ork. Filh. Warsz. oraz p. Marij Mokrzyckiej.
RZYM (fala 425 m.). Godz. 21.25. Wygł. Godz. 21.25 — Koncert wokalnoinstrumentalny.
WIENIE (fala 531 m.). Godz. 11. Po-Godz. 20.00 — Koncert orkiestry symfonicznej.
PRAGA (fala 594 m.). Godz. 16.30. Godz. 20.00 — Koncert.

Sprawa ruchu budowlanego

na najbliższym posiedzeniu Rady ministrów

Na najbliższym posiedzeniu Rady ministrów rozpatrywana będzie sprawa nowelizacji ustawy o rozbudowie miast. Uwzględnić ma ona użytkowanie jeszcze w roku bieżącym dla celów budowlanych funduszy państwowych powstałych z podatku na rzecz rozbudowy miast. Dotychczas kredyty na cele budowlane pochodzą z pożyczek zagranicznych, które rząd szałagał, a które były za niskim oprocentowaniem użytkowane dla poparcia ruchu budowlanego. Rząd udzielał z tych funduszy pożyczek budowlanych za niższym oprocentowaniem, niż sam płacił. Różnicę w ten sposób powstałą pokrywano z po-

datków na rzecz rozbudowy miast. Obecnie cały ten podatek będzie obrócony bezpośrednio na ożywienie ruchu budowlanego. Kredyty będą udzielane przez fundusz rozbudowy przy Banku gospodarstwa krajowego na wniosek komitetów rozbudowy.

Prechy bohatera trzech narodów

wrócą do Ojczyzny, którą ponad wszystkie miłował

Odnaleziono grób gen. Bema w Syrii

Posel Rzeczypospolitej Polskiej w Angorze dr. Bader za wiadomości tarnowski komitet dla wprowadzenia zwłok gen. Bema do Polski, że władze francuskie i tureckie odnalazły na cmentarzu w Aleppo grobowiec Bema, zarejestrowany jako mauzoleum Murada Paszy. Jak wiadomo, gen. Bem służył pod tym nazwiskiem w armii tureckiej. Bem na czele armii tureckiej stłumił pod Aleppo (Haleb) w północnej Syrii powstanie Arabów przeciw chrześcija- nom i tamże zmarł w r. 1850.

Sowiecka nota... z powiatu

o przelatanym granicy przez polską lotnisków

Jeden z obozowców tajemniczej akcji

Prasa sowiecka systematycznie alarmuje Rosję i zagranicę fantastycznymi i gwałtownymi o wojowniczych zamiarach Polski. Ta zorganizowana akcja prasowa cieszy się gorącym poparciem rządu sowieckiego, który krzyżując artykuły nie waha się popierać oficjalnymi wystąpieniami. W tych dniach prasa sowiecka podniosła krzyk, że lotnicy polscy jakoby systematycznie przelatują granicę. Rząd sowiecki usankcjonował to nowe i gwałtowne: pos. Wołkow wzywał rządowi polskiemu notę protestującą. Można by przejść do porządku dziennego nad śmiesznie nieszkodliwą korespondencją, jaka wycieczka poseła Wołkowa, gdyby nie to, że skoordynowana akcja rządu sowieckiego i prasy zbyt jest krzykliwa i zbyt planowo prowadzona, aby nie kryły się w niej jakieś tajne cele.

Słuchajcie! Słuchajcie! Słuchajcie!

Prof. Kemmerer mówi o Polsce

Jesteśmy na drodze do świetnej przyszłości

TRZEBA ZACISNĄĆ ZĘBY I PRACOWAĆ

WARSZAWA, 15.9.

Na bankiecie w sali majłownej hotelu Bristol, w odpowiedzi na przemówienie gospodarza p. ministra skarbu Klarnera, zabrał głos szef misji amerykańskiej w Polsce prof. Kemmerer. Przemówienie znawcy amerykańskiego podjęty w obszernym streszczeniu. Zasluguje ono w pełni na to, aby wysłuchala go z napiętą uwagą cała Polska.

Polska jest krajem zdrowym

— mówił prof. Kemmerer — a napatykane trudności należały raczej

do rzędu trudności psychologicznych. Najpilniejszą sprawą było odzyskanie

zaułania do własnego kraju przez ludność Polski.

Dziś daje się zauważyć wiele oznak powrotu tego zaufania wraz z powrotem dobrobytu.

Oto typowe przykłady na poparcie mego twierdzenia:

Budżet zrównoważony

Budżet od trzech ubiegłych miesięcy został zrównoważony. Nadwyżka budżetowa okazała się nie tylko dostateczną do przekreślenia poprzednich niedoborów, lecz nawet okres pięciu miesięcy, od kwietnia do sierpnia br., wykazał nadwyżkę dochodów.

Złoty na grantowym fundamencie

Od ośmiu tygodni waluta ustabilizowała się. Wahania złotego nie były większe od tych, jakie mogły się wydarzyć w kraju, gdzie wymiana pieniądza papierowego na złoto odbywa się na każde żądanie.

Wykupiliśmy zastawione złoto

Bank Polski wywiązał się z kredytu 10 milionów dolarów, którym rozporządzał w nowoorskim Federal Reserve Bank, wolił zamiast znowu zaciągnąć pożyczkę, zwiększył własne fundusze rezerwowe, przeznaczone na pokrycie banknotów z 34 proc. w końcu grudnia do 59 proc. w końcu sierpnia.

Akcje nabrały wartości

Kurs papierów publicznych polskich poszedł znacznie w górę. Polska 8-proc. pożyczka Dillonowska, która w maju spadła do cyfry 83, w ostatnich czasach wzrosła w cenie do 90, a 6-proc. pożyczka dolarowa, z poziomu majowego, równała się 61, wzrosła się do 70 punktów w New-Yorku. Wartość akcji Banku Polskiego podwoiła się prawie od maja, podczas gdy wartość akcji przemysłowych wzrosła dwukrotnie w przeciągu paru miesięcy.

Coraz mniej protestowanych weksli

Odsetek weksli protestowanych w Banku Polskim zmniejszył się z 9.5 w listopadzie do 2.5 w lipcu. Jeden z wielkich domów handlowych amerykańskich, mający stoki z Polską zapewnia, że ilość weksli przezeń zaprotostowanych zmniejszyła się również z 30 proc. w listopadzie 1925 r. do 4 proc. w sierpniu br.

Tabor kolejowy nie różni się

Przebiegająca liczba wagonów, uruchomianych dziennie przez polskie koleje państwowe, zwiększyła się od stycznia do sierpnia z 10,642 do 15,678, co stanowi wzrost o 47.3 proc. Cyfry sierpniowe są najwyższe w porównaniu z listopadem 1924 roku.

Po potrąceniu nawet transportów węglowych okazuje się, że koleje przewiozły w styczniu 6,740 wagonów towarów, w sierpniu zaś 1926 r. aż 9,454 wag., co wykazuje zwiększenie się ruchu o 40.5 proc. Jest to najwyższy poziom w ciągu ostatniego trzechlecia, o 58 pr. wyższy, niż w styczniu.

M. i e. e. księska bezrobocia

Pomimo groźnego dotąd stanu bezrobocia daje się zauważyć znaczne polepszenie w tym kierunku, trwające od ośmiu miesięcy. W styczniu br. urzędowo stwierdzona liczba bezrobotnych wynosiła 459 tys., w sierpniu zaś 245,000, co stanowi zmniejszenie o 47 proc.

Na wszystkie strony rośnie oznaki wzmagania się ruchu handlowego i wzrostu zaufania.

Nie zasypać na laurach!

Pamiętać jednak należy, że walka o ekonomiczną odbudowę Polski dopiero się rozpoczyna. Pod względem organizacji politycznej i ekonomicznej Polska jest krajem nowym. Spustoszenia wojenne były tu prawdopodobnie większe, niż w innych krajach europejskich. Można czerpać zachętę z uczynionych postępów w ciągu paru miesięcy. Strzeż się jednak trzeba przed

DUŻE OBRZĘTY DOLAREM

po kursie 9 zł.

WARSZAWA, 15.9.

Na giełdzie wczorajszej zapotrzebowanie dolarów wyraziło się znowu sumą 420,000. Pokrycia dostarczył Bank Polski.

Kurs dolara utrzymał się w obrótach pozagiełdowych na poziomie 9 zł.

Akcje ryzykały cokolwiek na kursie.

Wielki zjazd w Krynicy

NA OTWARCIE NOWYCH ŁAZIENEK

Przedstawiciele rządu, lekarze i prasa

KRYNICA, 14.9. Dzisiaj odbyła się tu uroczystość otwarcia gmachu nowych łazienek, na którą przybyli między innymi: prymas ks. Hlond, ministrowie Młodzianowski i Raczyński, generał dyrektor służby zdrowia dr. Wroczyński.

Na odbywający się tu równo-

ześnie zjazd lekarzy przybyło 30 osób, wśród których są przedstawiciele wszystkich uniwersytetów polskich.

Ponadto bawi tu wycieczki dziennikarzy, wśród których jest 20 z Warszawy i Krakowa

Jednolity front państw bałtyckich

Oto ambicja polityczna Łotwy

Wielkie sympatie do Polski

Ryga, 12. IX.

Położenie geograficzne Łotwy dzięki posiadaniu portów, które, co jest rzadkością na Bałtyku, nigdy nie zamarzają, stworzyło bardzo wygodną sytuację w handlu tranzytowym.

Ryga i Libawa (po przeprowadzeniu kolei) szybko zagarniają handel z Rosją, wykorzystując bezczynność Kłajpedy, wciągniętej w orbitę interesów Litwy, dasającej się na Polskę.

Wywóz drzewa, łąn (handel lmem jest tutaj monopol państwowym), intensywny wywóz produktów mlecznych daje Łotwie bilans aktywny nawet mimo dużego wwozu surowców, między innymi również z Polski.

Przywóz polskich towarów do Łotwy przewyższa pięciokrotnie wywóz do Polski. Denerwuje to wrażliwych i, jak wszystkie młode narody, przeczulonych Łotyszów — co przeszkadza im odnosić się do Polski i Polaków z niekłamną sympatią. Popyt na polskie towary jest duży, a byłby jeszcze większy, gdyby nie brak u naszych niektórych przemysłowców kupieckiej uczciwości.

Jedną z naszych większych fabryk, otrzymawszy duże zamówienia od łotewskiego Czerwonego Krzyża, dostarczyła towar, z którego 50 proc. odrzucono jako braki. Fakty to nie odosobnione, ale prawdziwe.

Natomiast sztuka i literatura polska cieszą się na Łotwie wielką poczytnością i uznaniem. Występ zeszłoroczny Osterwy dotad jeszcze są omawiane jako wielki ewenement. Pojawiają się coraz to nowe tłumaczenia polskich literatów. Gonia za nazwiskami. Wystawy artystów polskich cieszą się olbrzymim powodzeniem.

W polityce Łotwa ciąży naturalnie i niedwuznacznie do Polski, jako do jedynej poważnej ości przeciw niebezpieczeństwu rosyjskiemu a może i nawet niemieckiemu. Rola jej, jako pośrednika między młodymi państwami bałtyckimi a Polską jest traktowana jako naturalne zjawisko.

Cóż, kiedy do pełnego sukcesu przeszkadza naiwne zadanie Litwa i naiwne również przeczekanie, nhy to na gruncie neutralności, Finlandia.

Utworzenie jednolitego frontu państw bałtyckich, zarówno e-

konomicznego jak politycznego i wojskowego przy współudziale Polski, jest gorącym marzeniem młodej Łotwy.

Besarabskie winogrona i orzechy znalazły drogę na polski rynek

— Długotrwałe rokowania polsko-rumuńskie, podjęte z inicjatywy Rumunii w sprawie obniżenia cla, względnie kontyngentowania przywozu do Polski owoców besarabskich, doprowadziły do kompromisu.

Besarabia w roku bieżącym jeszcze będzie mogła wywieźć do Polski znacznie większe ilości tanich winogron, orzechów i sliwek suszonych.

Wzajemian za to Rumunja jeszcze przywóz polskich produktów przemysłowych, szczególnie tych, które traci, wskutek wojny celnej z Niemcami.

Manewry francuskie w Nadrenji

Przyszła wojna będzie krwawą „ciuciubabką“

W tych dniach rozpoczęły się wielkie manewry armii francuskiej w Nadrenji przy udziale kilku korpusów wojska.

Specjalny wysłannik dziennika paryskiego „Matin“ o manewrach tych pisze:

— Manewry tegoroczne dla łarka są zupełnie nieinteresujące, bowiem najważniejszą cechą ich jest to, że są niewidzialne.

— Na linii walki nie widać nikogo i niczego: wszystko najdokładniej pokrywane. Przez lunetę widać chwilami jakąś drobną grupkę żołnierzy, lecz ta wnet niknie, jakby się zapadła w ziemię.

— Nie widać więc nikogo, ale najmniejszy krzaczek kryje w sobie karabin maszynowy, punkt obserwacyjny, lub telefoniczny Działła drzewia zamaskowane całymi zarosłami świeżo ściętych gałęzi.

— Zadanem obu walczących stron jest zyskiwanie terenu w ten sposób wszakże, by nie pokazać nawet czubka nosa, nawet ostrza bagnetu.

WSTYD! UŁANI POLSCY nie znajdują kwatery u jaśnie panów dziedziców

Gościnnie przyjmowano kozaków moskiewskich

Fakty nie do wiary podać mamy do wiadomości opinii publicznej.

Niech piętno wstydu okryje tych, którzy skazują się sami na banicję z szeregów obywatelstwa polskiego.

W majątku Jaźwinów pod Zgierzem, własności księcia Radziwiłła, szwadron ułanów biorący udział w manewrach poprosił o kwatery. Odmówiono kategorycznie w formie ordynarnej. Zamknięto wodę dla koni. Na stanowce żądanie oficera oddano wreszcie czarną, brudną kuchnię dla oficerów, a obórę dla żołnierzy.

W majątku Rydzewo w pow. ostrołęckim niejakiego Konarskiego, drugi szwadron ułanów na manewrach prosił o kwatery na kilka godzin. Rządca poszedł zawiadomić właściciela i wrócił z odpowiedzią:

— Dziedzic powiedział, że nie ma obowiązku kwatrować wojsko i zabronił przyjmować konie do stajni.

Dowódca zażądał widzenia się z „panem dziedzicem“.

— Czy zna pan ustawę o kwatrowaniu wojsk? — spytał.

— Mnie ona nie obowiązuje — padła bezczelna odpowiedź.

— Więc pan nie jest chyba obywatelem Rzeczypospolitej. Szwadron musiał zakwaterować się wbrew woli p. Konarskiego.

Trzeci tego samego gatunku wypadek zaszedł, niestety, na plebanii we wsi Długa Kościelna pod Okuniewem. Ks. proboszcz Kwasiński (nawiasem mówiąc przeniesiony z innej parafii w drodze represji karnej przez swe władze) kazał się „wynosić na czterech wiatry“ ulanom. Dopiero zdecydowana postawa oficera wywołała kwatery.

Wstyd! Inaczej było w tych samych miejscowościach, gdy przybywały tam setki kozackie na kwatery.

Inaczej było, gdy nadciągały hordy bolszewickie.

SZEŚĆ MITR BISKUPICH

otrzymają księża, obywatele państwa Smoka

Papież Pius XI mianował dwu nowych biskupów-Chłirczyków, którzy otrzymają z rąk jego sakrę biskupią wraz z czterema innymi, mianowanymi w czerwcu.

Ceremonja ta odbędzie się w kościele św. Piotra w dn. 24-y października. Nowi dostojnicy Kościoła są to: wikariusz apostołski Talkou J. E. Hu i także wikariusz Halcunu J. E. Tsu.

niesprawdliwionym optymizmem.

Nadchodzi czas, gdy naród polski powinien zacisnąć zęby i pracować.

Zadanie ma długie i ciężkie, wymagające poświęceń, nikt jednak, kto zna historję kraju, lub widział chłop polskiego przy pracy, wątpić nie może w zdolność, lub chęć ludu do ciężkiego i do poświęceń dla dobra Polski.

Wierzę, że stworzy się silny naród i kwitnący lud — Polska przyszości.

Rezerwy zbożowe dla Łodzi, Zagłębia Nafowego i Węglowego

uchronią ośrodki przemysłowe od głodu i drożyzny chleba

WARSZAWA, 15.9.

W ministerstwie spraw wewnętrznych odbyła się wczoraj narada poświęcona sprawie tworzenia

Pożar miasta rumuńskiego

Zwioła dotąd nie opłonowo

BUKARESZT, 14.9. Ołbrzymi pożar szaleje od wczoraj w mieście Husi w Moldawji.

Do wieczora pastwa płomieni padło 120 domów.

DROŻYZNA --- STOP!

Zwyżka cen grozi zahamowaniem eksportu

WARSZAWA, 15.9.

Główny urząd statystyczny obliczył wskaźnik hurtowy cen wytworów przemysłu w Polsce za miesiąc sierpień.

Wskaźnik ten, mający wielkie znaczenie dla naszego wywozu, wykazuje zwyżkę 3.98 proc. Osiągnął on poziom w walucie złotej 173.18 proc., w walucie złotej — 99.41 proc. w stosunku do cen przedwojennych.

Okazuje się więc, że ceny hurtowe w złocie towarów polskich osiągnęły poziom przedwojenny. W porównaniu z cenami zagranicznymi są one niekiedy o kilkadziesiąt procentów niższe.

Daje nam to możność masowego eksportu zeranie i konkuro-

wania na rynku międzynarodowym z wyrobami amerykańskimi, niemieckimi itp.

Jest to konjunktura wyjątkowo dla nas pomyślna, wobec czego można być pewnym, że władze powołane nie dopuszczą za wszelką cenę do wzrostu wskaźnika hurtowego, bowiem wzrost ten mógłby zabić zupełnie nasz wywóz.

Kardynał Gaspari prosi

ponownie o dymisję

PARYŻ, 14. 9. Kardynał, sekretarz stanu Gaspari ponowił prośbę o dymisję. Następcą Gaspariego ma być kardynał Bonzano.

EKSPLOZJA PŁOTEK i sensacyj antypolskich

TAJNA KONWENCJA WOJSKOWA polsko-rumuńska w sprawie amerykańsko-niemieckim

W chwili, kiedy w Genewie za kulisami zagadnienia o reorganizacji Rady Ligi toczy się ostra walka oopuszczenie Polski do Rady jednocześnie z Niemcami i na dłuższy okres czasu, filoniemiecki dziennik amerykański „New York American“ ogłosił w depeszy z Genewy rękopis pełne brzmienie polsko-rumuńskiej konwencji militarnej, która dotychczas nie była zgłoszona w sekretarjacie Ligi Narodów.

Wroga Polsce prasa europejska, przedewszystkiem niemiecka i angielska podchwyciła tę wiadomość jako niesłychaną sensację i jako ujawnienie źródła niepokojów na Wschodzie.

Cóż więc zawiera konwencja polsko-rumuńska?

Według informacji „New York American“, jedna strona zobowiązuje się do udzielenia natchmiastowej pomocy drugiej wówczas, kiedy ta będzie zaatakowana przez stronę trzecią.

Przemarsz wojsk rumuńskich — brzmia dalej informacje amerykańskie — przez polskie terytorjum w celu obsadzenia określonych linii, przewidziany jest tylko na wypadek wojny niemieckoj-polskiej, kiedy Rosja spleśnie Niemcom z pomocą, lub na wypadek wojny rosyjsko-polskiej. Wkroczenie wojsk polskich na terytorjum rumuńskie przewidziane jest na wypadek wojny rumuńsko-węgierskiej, lub bułgarsko-rumuńskiej.

Do konwencji tej załączony

jest list rumuńskiego generała Petala, stanowiący, według prasy zagranicznej, clou sensacji.

W liście tym gen. Petala mówi, iż w wypadku gdyby Rosja sama napadła na Polskę, generalny sztab francuski ze względu na fakt, że mobilizacja i koncentracja wojsk polskich i rumuńskich będzie o 8 dni wcześniej ukończona od rosyjskich, poleca natchmiastową, energiczną ofensywę i obsadzenie linii Witebsk—Mohilew—Homel. Gdyby podczas tych wydarzeń oddziały niemieckie wykazały groźną postawę, wówczas Francja zobowiązuje się do natchmiastowej interwencji.

Gen. Petala oświadcza dalej w swym liście, że na pomoc wojsk francuskich liczyć nie należy, ponieważ opinja publiczna Francji, jak dotychczas, można sądzić, byłaby temu przeciwna.

Natomiast można liczyć na pomoc w postaci fachowych oficerów i materiału wojskowego, któryby Francja dosyłała drogą morską przez Jugosławję.

Tyle dziennik amerykański. Jeżeli nawet przyjąć, że „sensacja“ ta nie jest w ważnych szczegółach sfałszowana, to i wówczas bezstronny polityk musi stwierdzić, że konwencja polsko-rumuńska, wbrew wczesnym kłamstwom, puszczanym przez prasę sowiecką jest wzorem umiarkowanego traktatu odpornego — tylko zabezpieczeniem i odpowiedzialnością na Rapallo, oraz stałe naborze i wzmocnieniu przez sowieckich militarystów i niemieckich odwetowców.

Krwawy sublokator

Sąd odnajął mu całą więzienną na rok

WARSZAWA, 15.9.

Różni bywają sublokatorzy, mniej lub więcej mili, ale Józef Kowalski wynajmujący pokój w mieszkaniu mieszkanki pp. Szyllera przy ul. Wolskiej 56, słusznie kwalifikowany został jako sublokator... kryminalu

na cały rok. Gospodarzy swoich był regularnie, zarówno Franciszka Szyllera, jak i jego małżonkę. Starano się nie wchodzić mu na oczy. Ale oż, kiedy on sam szukał awan-

ty, jedna z nich skończyła się pewnego razu bardzo krwawo.

Kowalski porozbijał obojgu Szyllera głową butelką. Musiano przewieźć Pogotowie, które zabrakło poszkodowanych do szpitala. Wtedy stamtąd obandażowana. Mógł się zdawać, że ten widok spowoduje u niego krewkiego sublokatora. Ale gdzieś tam! Gdy zabrakło mieszkanki wyskoczył na ulicę Kowalski.

z miotłkiem w ręku. Na szczęście towarzyszył mu

syn, Władysław Szyller, który dał radę napastnikowi. Pokonany sublokator uciekł z mieszkania i nie pokazał się przez całą dobę. Ale tylko dobę było spokojnie w mieszkaniu Szyllera. Niespodziewanie Kowalski wrócił ze sztyletem w ręku i rzucił się z nim na Franciszka Szyllera.

Nieszczęśliwy lokator wyskoczył na podwórze i skrył się do ubikacji podwórzowej. Napastnik odnalazł go tam i sentencjonalnie zawyrokował:

— Teraz wypadnie ci umierać w tem miejscu.

Szyller błysnął w mroku. P. Szyller nie przestając krzyknąć w niebogłosy, zdążył zasłonić pierś ręką. Ostrze sztyletu przebito dłoń

na wyłot. Następny cios trafił go w lewą łopatkę.

Sąsiedzi wyratowali p. Szyllera z opresji.

W wyniku zajścia krwawy sublokator stanął przed sądem, oskarżony o usiłowanie zabójstwa. Skazano go na rok więzienia.

Eksperymenty fakira

Fakir egipski Taha-bey hipnotyzuje królika.

R A J

W WĘZIENIACH BOLSZEWICKICH

Dla zwykłych przestępców — ulgi dla politycznych — kazamaty i kaźń

Wszystko zorganizowali wie... czyniąc je — zdaniem tego publicysty Roman... — humanitarna... dobrych obyczaj... znowu ona jeszcze do... sów sowieckich set... ale są to przestępcy, którzy stoją po... humanitarnych re... przesza się tyl... przestępcy: złodzieje, rabusie.

W więzieniach zamieszkuje się w raj.

W pięknych, widokach zmuszeni są do nauki w chwilach zaś wolnych od pracy, oddają się spor-

towni, muzyce, literaturze, posiadają własne kluby sportowe i redagują gazety.

Rogaczewski chwali więziennych literatów, wśród których nie brak natchnionych poetów.

Utwory, drukowane w piśmiech więziennych apoteozują nowe porządki społeczne i władzę bolszewicką.

Jeden z autorów, którego utwór przedrukowała cała niemal prasa komunistyczna, wyznaje w pokorze serca, iż do licznych mordów, które ma na sumieniu, pchnęła go „kultura burżuazyjna”. Wsaczyła mu ona w duszę nienawiść do ludzi, więc został zbrojem i opryskiem.

Senator z Charlestonu tańczy „Charleston”

Amerykański senator Coleman na ulicach swego rodzinnego miasta Charleston, położonego w stanie S. Carolina, uprawia wraz z swymi dziećmi najmłodniejszy dziś taniec, który wziął nazwę od tegoż miasta.

Małpie manicure

Ulubieniec ogrodu zoologicznego w Waszyngtonie, małpa „Lola” podczas rannego manicure.

MEKSYK

KRAJ ODURZAJĄCYCH WONI, fantastycznych bohaterów i nieustających rewolucyj

Zatarg rządu meksykańskiego z kościołem zwrócił uwagę na stolice tego kraju, który w imię groteskowo pomyślanego nacjonalizmu zrywa z kulturą chrześcijańską i pragnie zaprowadzić „kult słońca”.

Stolica kraju Mexico (czytaj: Mejico) leży 2200 metrów ponad powierzchnią morza w przeszłej, górzystej okolicy. Przyroda wysiliła się, aby zrobić z tego miejsca istny raj na ziemi. Idealny klimat — ciepły i górski czyni z Meksyku jedną z najzdrowszych miejscowości na ziemi. Zaziębienia, choroby płuc i dróg oddechowych są nieznanne w tem mieście. Bujna roślinność egzotyczna, mnóstwo kwiatów i owoców nadają specjalny charakter stolicy dawnej ziemi Azteków. Nawet liczne automobile, uwijające się po ulicach i kominy fabryczne nie są w stanie zabić odurzającej woni tuberoz, które mi pachnie Meksyk.

Mieszkaniec pachnącego tuberozami miasta nie należy do pracowitych ludzi, nie lubi się wysilać, bo przyroda ułatwia mu życie.

Za pół polskiego złotego dziennie, można być sytym i zadowolonym.

Meksykańczyk nie przesypia jednak dnia.

Budzi się o świcie, albowiem uważałby za ciężki grzech wstać z łóżka później, niż słońce i nie oglądać „madrugady”, czyli wczesnego poranka.

Wieczorem zaś jest tak pięknie, iż szkoda zasypiać i pozbawić się widoku rozjarzonego miliardami gwiazd nieba.

Gdy zajdzie słońce i chłodny powiew wionie od gór, najwłaściwsza jest pora na zabawę.

Zato w południe spoczywać można w cieniu olbrzymich eukaliptusów i snuć najfantastyczniejsze rojenia.

Rozmarzonym balsamicznymi woniami ludziami przechodzą do głów najdziwsze myśli. Wyobrażają sobie pchać do czynów. Marzeniem każdego Meksykańczyka jest sława.

Nie ma młodzieńca, meża lub starca, któryby był obojętny na to piękne słowo.

Każdy chce być bohaterem i zapisać się w historii.

Pod ochroną policji

Strajk górniczy w Anglii trwa, pomimo usiłowań rządu doprowadzenia do porozumienia między właścicielami kopalń a górnikami.

Niewielka liczba górników pracuje, lecz pod ochroną policji, która strzeże kopalń i odprowadza górników do pracy i z pracy.

„SZLAGIER” JARMARKU W FRANKFURCIE PIĘKNA HERTA

15 lat wieku, półtora metra wzrostu 250 kilo wagi

No obecnych targach w Frankfurcie pokazuje się za pieniądze młoda Niemka z Prus Wschodnich t. zw. „Piękna Herta”.

Jeżeli waga stanowi o urodzie, to „Piękna Herta” jest współczesną Venus, leczy bowiem dopiero 15 lat mierzy 1½ metra, a waży 250 kilogramów.

Jako noworodek ważyła 16 funtów, kiedy zaś była trzy miesiące, matka nie mogła już jej urządzić. W szkołę, do której

Herta uczęszczała, trzeba było dla niej zrobić specjalną ławkę.

W roku ubiegłym rodzice zdecydowali się „wystawić” Hertę i poddali ją kuracji tuczającej, którą dziewczynka prowadzi nadal, zamierzając jeszcze w tym roku osiągnąć wagę 275 kilogramów.

Ciekawe, że policja niemiecka nie zajmie się tem równowagiem zdrowia dziecka, które już jest przecięt kalcem.

TRAGEDJA LUNATYKA

Strzał do tajemniczej postaci sunącej po gzymsie domu

W Villers, miasteczku francuskim pod Paryżem, mieszkał od kilku miesięcy znakomity inżynier - elektrotechnik, Eugeniusz Blondel.

Pracował on w tamtejszej fabryce maszyn i uchodził za dziwak, który pochłonięty jest całkowicie wynalazkami i nie znosi ludzi.

Nikt nie wiedział, iż Blondel jest lunatykiem.

Pewnej nocy kupiec z Villers nazwiskiem I. Mosaise, ujrzał na

dachu domu postać ludzka, która uporczywie wpatrywała się w oświetlone okna jego mieszkania.

Był pewnym, iż na dachu domu znajduje się włamywacz, wezwał go, aby zszedł na dół, w przeciwnym bowiem razie zrobił użytek z broni palnej.

Lunatyk nie zareagował na wezwanie, lecz powolnym krokiem posuwał się po gzymsie do mu. Wtedy Mosaise wystrzelił i położył trupem lunatyka.

Najpiękniejsza blondynka we Francji

KLAUDYNA FRANCE tancerka Folies Berger i gwiazda filmowa.

PANIENKI! NIE PALCIE!

Utraciecie głoski słowicze

Zbawienne rady lekarza austriackiego

Bawłacy na studjach w Ameryce lekarz austriacki dr. Franz Fromel, wygłosił w Atlantic City odczyt, w którym gorąco protestował przeciwko paleniu tytoniu, zwłaszcza przez młode panienki.

Palenie tytoniu — twierdził — przynosi nielodnym pannom wielką szkodę, odbiera bowiem całą grację i wdzięk, natomiast nadaje cechy szorstkości i brutalności.

Prócz tego nikotyna wpływa zgubnie na struny głosowe. Głos kobiet palących brzmi twardo i wulgarnie, gdy tymczasem powinien być słodki i delikatny. Kobieta powinna pozostać taką, jaką ją natura stworzyła.

Tak mówił ów lekarz, wątpię jednak czy jego słowa przekonają młode Amerykanki, wśród których nałóg palenia rozpowszechnia się coraz więcej.

Radjo pod wodą

Popularność radja sięga nawet na dno morza, dokąd schodził ono w kostjumie nurka, słuchającego go się dzieje na świecie.

Straszna śmierć na wiatraku Chłopak zmielony skrzydłami na miazgę

Straszna śmierć poniósł wiejski chłopak Jan Kubuszewski w kolonii Romanów pod Łodzią.

Założył się z kolegami, że przejedzie „niczem djabeł” na skrzydłach wiatraku. Raz udała mu się ta powietrzna podróż. Zachęco-

ny powodzeniem, spróbował drugi raz. Za słabo jednak uchwycił się skrzydła, spadł na drugie, podrzucony do góry znów upadł na następne i tak kilkakrotnie podruczany przez kolejne skrzydła, upadł wreszcie na ziemię i ko krwawa miazga.

Targi wschodnie—czy wystawa rolnicza.

Racona przez prasę myśl urzędniczą wystawę rolniczą w Grodnie zainteresowała szerokie warstwy społeczeństwa i wywołała polemikę na łamach miejscowych piśm.

Wyłonili się dwa projekty, gorąco broniłone przez zwolenników. Jedni chcą w Grodnie wystawę rolniczo-przemysłową, drudzy — targów północno-wschodnich, zakrojonych na szeroką miarę.

Z każdej strony wysuwane są słuszne racje, abowiem każdy medal ma dwie strony.

Słuszne są uwagi, że wystawa rolnicza w Grodnie będzie poronionym pomysłem, gdyż Grodzieńszczyzna niema co wystawiać, rolnictwo jest w pępłuszkach, zainteresowanie wystawą rolniczą z natury rzeczy będzie małe, wystawa wypadnie niedługo, zainteresuje niewiele kilku powiatów i niezemi się nie przyczyni do umocnienia niedołąstwa i nieumożliwności w prowadzeniu rolnictwa, a miastu prócz kłopotów i szalonych wydatków przyjdzie korzystać materialnych przyniesie. Jeżeli i jest szansa na wystawę rolniczą, to nie w Grodnie, lecz w Suwałkach.

W tym roku otrzymała komunikację kolejową z dworcem. Do tych warunków należy być stałym, nie zmieniając się od dworca i nie przemieszczając się tak daleko jak dzieje teren należący do Suwałk i gdzie więcej do okoliczności.

sakrojone na szeroką skalę mogą zainteresować nie tylko osoby rolnicze i firmy przemysłowo-handlowe w kraju, ale nawet zagranicą. Liczyć w tym wypadku należy na sąsiadów, nawet na rynki bolszewickie, z którymi prędzej czy później trzeba będzie nawiązać kontakt niezależnie od panującego ustroju wewnętrznego.

Myśl zakrojona na szeroką skalę, czy nie zawielka na małe Grodno, i czy Wilno nie jest odpowiedniejszym miejscem?

Czy Grodno może się zdołać na wydatkowanie ogromnej sumy na zorganizowanie tego projektu, jaką już nabył placów i budowa hal i pomieszczeń pociągów, czy Grodno, nie przedstawiające samo z siebie żadnego centrum, podoba zamarłowi i czy nie spotka fiasko?

Te i tam podobne za i przeciw rozbrzmiewa w dyskusji na ten temat.

Projekt się nie skrytykował, gdy to nastąpił nie o mieszkaniach powiadomił naszych czytelników.

Sprawą tą w każdym razie powinna się zainteresować Suwałszczyzna; jako najbliższego sąsiada dotyczy ona nas bardzo.

Bulle Papieskie.

Bulla jest to urzędowe pismo papieskie, ogłoszone w uroczystej formie, tj. z użyciem odpowiednich formalności i stylu, i opatrzone pokrywą plecioną metalową z wyciśniętymi po jednej stronie napisem: „Plus XI. Pont. Max.“ po drugiej zaś—głowami św. Apostołów Piotra i Pawła, umieszczonymi po bokach miejsca, jako oznaki świątobliwości św. Pawła Apostoła.

Bulle noszą datę dnia 24 czerwca 1926 roku, tj. datę Koneystora Tajnego, na którym J. E. Ksiądz Arcybiskup Romuald Jalbrzykowski został mianowany przez Ojca św. Arcybiskupem-Metropolitą wileńskim.

Wszystkie cztery bulle są napisane na pergaminie gładkim, ozdobione pięknym inicjałem i podpisane przez Kardynała Cagiano, Kanclerza św.

Kościola Rzymskiego, i kilku urzędników kurjalnych. U dołu zawieszono są na amurach plecionce metalowe z wyciśniętymi po jednej stronie napisem: „Plus XI. Pont. Max.“ po drugiej zaś—głowami św. Apostołów Piotra i Pawła, umieszczonymi po bokach miejsca, jako oznaki świątobliwości św. Pawła Apostoła.

Bulle noszą datę dnia 24 czerwca 1926 roku, tj. datę Koneystora Tajnego, na którym J. E. Ksiądz Arcybiskup Romuald Jalbrzykowski został mianowany przez Ojca św. Arcybiskupem-Metropolitą wileńskim.

Wezwanie do emigrantów rosyjskich.

Zarząd Rosyjskiego T-Wa Dobroczynności zwraca emigrantów rosyjskich mających kartę azylu lub pobytu w wieku do 45 lat, a pragnących wyjechać w początku października do Francji, do pracy w fabrykach metalurgicznych, żeby niezwłocznie przedstawili swoje dokumenty do kancelarii Zarządu do 22 września włącznie. Blizszych wyjaśnień udziela sekretariat Zarządu R. T. D. (Jagiellońska 24) od godz. 5—7 wiecz.

Zmiany personalne w Kuratorjum

W dniu 15-go września stanowisko wyzytatora szkół średnich kuratorjum okręgu szkolnego w Białymstoku obejmują dr. filozofji T. Mianowski, b. dyrektor gim. klas. w Toruniu. Dotychczasowy wyzytator W. Waydowicz pomimo kilkakrotnej propozycji ze strony kuratorjum zrzekł się ze względów rodzinnych stanowiska wyzytatora i złożył podanie o zwolnienie. P. Waydowicz pozostaje nadal dyrektorem państwowego gimnazjum w Grajewie.

Powrót kawalerji.

Dowiadujemy się ze 2 p. ul. i 3 p. szwół, wracają z manewrów w sobotę dnia 13 bm. w godzinach popołudniowych.

Nieudana kradzież.

Kradzież koni—dość powszechna zjawisko w ostatnie czasy. Sądząc o niektórych obywateli, złośliwie przemycają skradzione konie na granicę.

Wczorajszej nocy we wsi Osarne gminy Kuków zatrzymaną została kłacz, zaprzęgnięta w bryczkę. Jak się okazało kłacz ta została skradzioną w nocy d. 13 bm. gospodarzowi Merockiemu, ze wsi Tartak gminy Wołowiczowce pow. Augustowskiego.

Ostrożnie z ogniem.

Dnia 14. b. m. we wsi Zaleskie gm. Berżniki spaliły się zabudowania gospodarskie dom mieszkalny, należące do Władysława Ziniwicza. Straty poniesione wyniosły na 3.000 zł. Przyczyna pożaru nieostrożne obchodzenie się z ogniem.

SZKOŁA

najmniejszych salonowych Tańców i baletu

Pod kier. S. Wituszko i Janiny. Przyjmuje zapisy w kompletach i pojedynczo. Na żądanie udziela lekcji prywatnie. ul. Kościuszki № 54 od godz. 11—1 i od 6—10.

Zgubiono

dowód osobisty № 2982 seria 47883 wydany przez Starostwo Suwałskie na imię Jana Bałty Samieńskiego we wsi Sadsawki gminy Andrzejewo.

Zgubiono

książeczkę wojskową i kartę mobil. wydaną przez P. K. U. Suwałki w roku 1925 na imię Aleksandra Zylńskiego zamieszkałego we wsi Morgi gminy Pawłówek.

Okazyjnie

tanio sprzedam nową nożną maszynę do szycia. Wiadomość i bliższe szczegóły w Redakcji.

ROZKŁAD

jazdy pociągów na st. kol. Suwałki
POCIĄGI PRZYCHODZĄCE:
z Warszawy g. 8.25
z Białegost. g. 22.20 (10.20 w.)
z Raczek g. 8.28 i 19.48 (7.48 w.)
z Trakiszek g. 10.38 i 18 (6. w.)
POCIĄGI ODCHODZĄCE:
do Warszawy g. 20.20 (8.20 w.)
do Białegostoku g. 5.00
do Raczek g. 6.50 i 18.10 (6.10 w.)
do Trakiszek g. 8.38 i 16.4 pp.
Pociągi z Suwałk do Trakiszek i Raczek i z powrotem kursują tylko w niedziele wtorki i piątki.

Księgarnia St. i J. Zielenkówen

w Suwałkach ul. Kościuszki 84.

Poleca podręczniki dla szkół średnich i powszechnych, nowości literackie i materiały piśmienne.

KOMPLETUJE BIBLIOTEKI.

Przy księgarni wypożyczalnia książek w języku polskim i francuskim.

Niniejszym powiadamiam

wszystkich klientów s. p. adwokata Piotra Brzeski, że przejąłem Jego kancelarię.

Zgłaszam się o sprawy i dokumenta proszę do mnie, adwokata Stanisława Zalewskiego w Suwałkach ul. 3 maja № 24.

Wzorzec kolejowy z miastem Łączyć będzie chodnik betonowy.

Co nam powiedział p. Zawidowca stacji kolejowej w Suwałkach? Udział Magistratu.

Wczoraj zagra trzy dziesiątki mieszkańców Suwałk otrzymała komunikację kolejową z dworcem. Do tych warunków należy być stałym, nie zmieniając się od dworca i nie przemieszczając się tak daleko jak dzieje teren należący do Suwałk i gdzie więcej do okoliczności.

Budowa potrwa do końca października i kosztować będzie 12 tysięcy złotych.

Miasto powinno być wdzięczne p. Zawidowcy stacji kolejowej, gdyż tylko zawdzięczając jego staraniom buduje się chodnik. Będziemy więc mieli chodnik od dworca do okolic wjeżdżenia, gdyż tu kończy się teren kolejowy, a dalej do końca Kusielskiej ulicy będzie mi po dawnemu wykroczać nogi na dziurawym bruku i grzęznąć w błocie, zanim dojdziemy do terenu kolejowego?

Może na te „połączenie” miasto karze nam czekać drugie trzydzieści lat?

A kwestja oświetlenia? Czy będzie jak dotychczas pozostawiona siom niebieskim?

Na te pytania p. Zawidowca

nie mógł dać odpowiedzi, nadmieniał tylko, że w chwili powstania projektu magistrat nieoficjalnie obiecał pomoc finansową, lecz „gdym przyszło co do czego — jakos nie wyszło z tego”, jak mówi Boy, i cały koszt ponosi wyłącznie dyrekcja kolei państwowych.

Radiostacja odbiorcza w Suwałkach.

Budowa radiostacji odbiorczej na stacji kolejowej w Suwałkach szybko się posuwa.

Będzie to największa w Suwałkach stacja odbiorcza, gdyż antena dochodzi do 20 metrów wysokości.

Buduje stację radiotechniki kolejowej p. Kawecki.

NA CZASIE.

Wzrost człowieka nie może być bez kultury. Od kultury zależy jego przyszła rola w społeczeństwie. Kultury jest potrzebna, aby człowiek mógł być stałym, nie zmieniając się od dworca i nie przemieszczając się tak daleko jak dzieje teren należący do Suwałk i gdzie więcej do okoliczności.

na poszczególnych ludzkich grupowaniach, dążących do wspólnego dobra ogółu, obowiązką szerzenia oświaty, wdrażania do umiłowania kultury i postępu społecznego, nie tylko na organizacjach o wyraźnym obliczu kulturalno-oświatowym, ale staje się podstawową i naczelną dążeniem imitującej kraj jednostki we wszelkich obławach życiowych. Ta sama podstawa tkwi w zbiorowym życiu narodu, a nawet całej jednostki. Dzis nie trzeba już dowodzić, że nauka poważna jest potrzebna i w życiu narodu, bardzo umiejętnie winna być stosowana.

Światopogląd każdej inteligentnej jednostki stopniowo wzrasta przez rozszerzenie zakresu posiadanej wiedzy, pogłębia się jej intelekt, wzrasta poczucie dobra i piękna. Wynika z tego, iż kształcenie ducha iść musi w parze z ustawicznym pogłębianiem osobistego z zakresu umiejętności patrzenia na świat i jego zadania twórcze. Owa dwoistość kierunku wychowawczego tem jest skuteczniejsza, im umiejętniej jest wcielana, im bardziej wzajemnie sobie odpowiada. W praktyce skreślają te zadania poszczególne metody wychowawcze. O ile ich wybór i zastosowanie jest zastosowania w dużej mierze zależą pożądanego rezultatu.

Cele wychowawcze są tak ważne w życiu współczesnych narodów, iż inicjatywę pod tym względem bierze w swe ręce państwo, a wokół rządu grupują się najświetlejsze jednostki, mogące współdziałać w tym zakresie. Rząd staje się tutaj główną dźwignią kultury i nadaje ogólny kierunek rozwojowi narodu. Od jego wczucia się w zasadnicze postulaty wychowawcze, przedsięwzięcia i inicjatywy zależy, by uzyskany dorobek nie ginął, lecz się powiększał i wzmacniał, przede wszystkim zaś aby był zdrowy, zmierzal po linii prostej i zachowywał swą niezależność od ubocznych wpływów. Organizacja szkolnictwa — ów rdzeń przyszłości narodu — nie może być uzależniana od wewnętrznych ataków i niedomagań, naginana do potrzeb pewnych jedynie ugrupowań, musi być jednolitą i zasobną w twórcze czynniki na terenie całego państwa. Postulat ten nie dopuszcza poważnych różniczek, wchłania prywatną inicjatywę i podporządkowuje sobie, nakazuje obywatelskie poczucie współpracy z rządem ku osiągnięciu wspólnych wyników ze społeczeństwem. Współpraca szkoły ze społeczeństwem jest nakazem poważnym. Jakkąkolwiek rozbieżność zainteresowania tą instytucją stworzyć jest zdolnym stając się społeczeństwem w porównywalnym zakresie, ugrunтовать jej byt drogą zaspokolenia tych potrzeb, jakich rząd

nie jest w stanie sam zapewnić, wytworzyć łącznik z domem i nadać bardziej życiowy jej kierunek. Rozbieżność szkoły z życiem, tak pospolity u nas objaw w niedawnej przeszłości, szybko może zniknąć, skoro powstanie zrozumienie zadań wychowawczych szkoły, a samo jej normalne istnienie coś i społeczeństwu zawdzięczać będzie.

Szkolnictwo nasze jest jeszcze bardzo młodem. Światna tradycja z czasów Komisji Edukacyjnej przetrwana została okresem niewoli, skrapowania sił duchowych narodu i szkoła obca, której dusza prawnego polaka musiała się przeciwstawić, i dzis stois i wobec nowych wielkich zadań, zmierzających do pogłębienia pomysłnej przyszłości narodu i państwa. Stawę nowej wielkiej Polaki roznieść może młode nasze pokolenie, młodzież polska stać winna być na to, by nowe stworzyć życie i dać z siebie lepszą kartę dziejowego posannictwa kulturalnego narodu.

Takie są narody, jakie młodzieży chowanie — głosi stara dewiza. Doświadczenie uczy nas, że przeniesienie wychowania szkolnego na najszersze warstwy ludności zmienia oblicze świata, zaś narodowi daje podstawę do niesniszczalności i mocarnej siły. Zespolony przez powszechne wychowanie organizm narodowy zdolnym jest do wielkich czynów i staje się odpornym na zewnętrzne niebezpieczeństwa.

Aby jednak szkoła odegrała kierownicze znaczenie w życiu narodu, by pozostała pierwotnym twórczym w państwie, swą organizacją musi odpowiadać potrzebom społeczeństwa, odczuwać linję rozwoju życia, przodować jej czystością, tworzyć życiowe wartości, a nie gubić się w abstrakcjach przesłanek umysłowych. Musi ona być pełnią wewnętrznego światła życia, siad wokół siebie jasny promień zadowolenia i twórczej zachęty i po tym pomocić zespolic się z całym społeczeństwem, a stanie się wkrótce najbardziej cenioną i szanowaną instytucją odradzającego się narodu. Ani formy organizacyjne, ani też metody wychowawcze nie mogą być żywcem przeszczepiane z obcego gruntu, a siadę odpowiadać naszym warunkom, uwzględnić nasze potrzeby i dać nam w rezultacie netylko wyjątkowo uzdolnione jednostki, ale ukształcić całe warstwy społeczne, odpowiedzialne dzis za rozwój państwa i jego dobrobyt przy demokratycznym ustroju. Tego wymaga interes ogólny państwa, który jednocześnie jest zadaniem całego społeczeństwa.

Przeniesienie obcych wzorów tem więcej jest niebezpiecznym obecnie, w okresie powojennym, gdy na zachodzie odbywa się przebudowa społeczeństw, a więc i szkoły w zależności od nowych ich potrzeb przy zmienionych warunkach zarówno ekonomicznych, jak i politycznych. Szkoła polska w swoim roz-

woju kroczyć winna swoistym rytmem, być przystosowaną wyłącznie do celów naszej niezależnej egzystencji i w przyszłości dać swoisty typ jednolitej organizacji, czyli na nasze potrzeby, których różnorodność i bogactwo będzie umiejętnie dostosowywanie przeznaczenia i stopni.

Udostępnienia szkolnictwa dla szerokiego mas — to naczelną hasło polskiej szkoły, to najwzlotniejsza potrzeba polskiego społeczeństwa, to dążność kulturalna całej ludzkości. Szkoła stanowa, dopuszczająca do wiedzy pewne tylko warstwy narodu, jako przybytek przeszłości, dogorywa już na zachodzie i nie może być brana w Polsce pod uwagę tembardziej wobec znacznego rozwielmożenia u nas analfabetyzmu. Powszechny obowiązek szkolny może tylko temu złu zaradzić, a budowa szkolnictwa początkowego staje się tak ważną, iż nawet celowem będzie powstrzymanie się w rozwoju szkoły średniej i wyższej do czasu uorganizowania szkoły powszechnej. Po rozbudowie szkoły początkowej szkolnictwo średnie i wyższe tem szybciej podaży w swoim rozwoju.

C. d. n.

Prenumerata miesięczna z odnośnieniem do domu lub przesyłką pocztową zł 4 gr 50. Cena ogłoszeń, tylko na 4-ej stronie, 25 groszy za wiersz, milimetry 1-0 szpalowy drobne 10 groszy za wyraz. Ogłoszenia fantazyjne o 50 procent drożej.

Redakcja czynna od 11-ej do 1-ej i od 4-ej do 6-ej. Telefon Redakcji i Administracji 68.

Redaktor: KAZIMIERZ AUFESZLAK.

Wydawca: STANISŁAW MIŁKOWSKI

